Farsund kommune
Postboks 100, 4552 Farsund
post@farsund.kommune.no

Deres ref.: 26/01285

Oslo, 24. september 2026

Høringssvar: Lokal forskrift om satser for grunntilskudd til private barnehager i Farsund for 2027 og forskrift om rapportering av barn og utbetaling

Innledning og hovedsyn

NHO Geneo viser til høringsbrev 19. august 2026 om forskrift om satser for grunntilskudd for 2027, og kommenterer samtidig utkastet til forskrift om rapportering av barn og utbetaling, som kommunen har varslet som egen høring.

Farsund har lagt KS og PBLs forskriftsmodell og beregningsmodell til grunn. Modellen gir private barnehager for svake rettigheter og utnytter ikke kommunens handlingsrom. Satsforskriften regulerer verken dokumentasjonen av grunnlaget, adgangen til uttrekk, pensjons- og eiendomstilskuddet eller kravene til høring og enkeltvedtak.

Vårt hovedsyn er **helhet i tilskuddet**: Forskriften bør gi én samlet og forpliktende ramme for grunntilskudd, ekstra grunntilskudd, pensjonstilskudd og eiendomstilskudd, som sikrer medvirkning, etterprøvbarhet, likebehandling og reell klageadgang. For pensjons- og eiendomstilskuddet, som er nasjonalt fastsatt, skal forskriften binde kommunens saksbehandling og åpenhet, jf. modellforskriften § 7. Vi ber om at NHO Geneos modellforskrift, som kommunen har fått tilsendt og som følger vedlagt, legges til grunn, og at de to forskriftene slås sammen til én.

Svar på kommunens spørsmål om beregningsgrunnlaget

Vi har etterregnet satskjeden fra KOSTRA-funksjon 201 og 221 og gjenfinner kommunens satser. Til kommunens spørsmål: Gjennomgangen viser én beregningsfeil og flere uttrekk som ikke er dokumentert slik at de kan etterprøves.

Barnetallet i de kommunale barnehagene er beregnet i strid med finansieringsforskriften § 2. Bestemmelsen pålegger kommunen å beregne heltidsplassene på én av to måter: Årsmeldingene fra året før regnskapsåret og fra regnskapsåret, vektet 7/12 og 5/12, eller kommunens egne tellinger gjennom regnskapsåret. Farsund har brukt årsmeldingene og i tillegg lagt inn tre manuelle tellinger av barn som begynte i januar, mars og mai 2025. Kombinasjonen har ikke hjemmel. Barnetallet øker fra 56,08 til 57,08 heltidsplasser under tre år og fra 101,07 til 101,90 over tre år. Etter vår etterregning reduserer dette satsene med om lag 3 870 kroner per heltidsplass under tre år og 2 120 kroner over tre år. Tilleggstellingene må tas ut.

Lærlingutgiftene er holdt utenfor uten dokumentasjon. Netto 382 918 kroner i lærlingutgifter er holdt utenfor, med lønn og lærlingtilskudd behandlet samlet. Utgifter til lærlinger er ikke omtalt i barnehageloven § 19 a eller i finansieringsforskriften, og uttrekket bygger på fast forvaltningspraksis. Praksis forutsetter at lærlingene kommer i tillegg til den ordinære bemanningen. Kommunen må vise at

forutsetningen er oppfylt, og at uttrekket bare omfatter lærlingenes egne lønnskostnader. Uttrekket utgjør om lag 3 800 kroner per heltidsplass under tre år og 2 110 kroner over tre år.

Samleposten «Fellesutgifter og Barnehagemyndighet» må klassifiseres linje for linje. Posten på 2 030 074 kroner er holdt utenfor som ett beløp. Den omfatter blant annet fastlønn på 1 407 561 kroner på tjenesten «Barnehage felles», opplæring og kurs for 114 869 kroner, lisenser og avgifter for 38 781 kroner og kommunal andel av interkommunalt samarbeid for 69 193 kroner. Merkelappen samler utgifter med ulik rettslig stilling. Barnehagemyndighet faller utenfor ordinær drift, og administrasjonsutgifter trekkes fra etter barnehageloven § 19 a første ledd og dekkes av påslaget etter finansieringsforskriften § 12. Kommunen må selv vurdere og begrunne hva som er ordinære driftsutgifter, og regelverkets kriterier avgjør uavhengig av hvor utgiften er ført, jf. Prop. 138 L (2024–2025) punkt 9.2.5.1. IKT som brukes i den enkelte barnehagens egen drift, hører til inventar og utstyr i barnehagen, mens felles administrative systemer dekkes av påslaget, jf. Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelse 19. september 2026. Hver linje må klassifiseres med beløp, funksjon og art, kategori og rettslig grunnlag, jf. modellforskriften § 3.

Inntektsfradrag må motsvares av utgifter i grunnlaget. Fradraget for «Andre tilskudd og refusjoner» på 782 559 kroner forutsetter at kommunen viser hvilke utgifter i grunnlaget inntektene dekker, og kan ikke overstige disse utgiftene. Kostpenger kan motregnes i den grad de dekker matutgifter som ligger i grunnlaget, jf. Prop. 138 L punkt 9.2.5.1. Fradraget kan ikke overstige de faktiske kostpengeinntektene i regnskapsåret eller matutgiftene i grunnlaget, og kommunen må vise begge sider, jf. modellforskriften § 3. Telefonutgifter og byggforsikring er lagt til uten oppgitt fordelingsnøkkel, og funksjon 221 inneholder bare 47 823 kroner til vedlikehold, materialer og serviceavtaler for to bygg. Kommunen bør redegjøre for om vedlikehold er ført andre steder.

Uttrekk uten sats for ekstra grunntilskudd skal inn i grunnlaget. Kommunen opplyser at det ikke er holdt utgifter utenfor etter barnehageloven § 19 a andre ledd. Uttrekk som ikke kan dokumenteres som utgifter utenfor ordinær drift, som fratrekk etter første ledd eller som kommunal satsing etter finansieringsforskriften § 8, skal da inngå i grunnlaget. Speilingsplikten etter § 19 a andre ledd andre punktum og finansieringsforskriften § 1 første ledd andre punktum og § 9 bør forskriftsfestes, jf. modellforskriften § 4. Satsgrunnlaget bør også vise at de kommunale barnehagene oppfyller kravet til grunnbemanning og pedagognormen, jf. finansieringsforskriften § 11.

Satsforskriften §§ 3 til 5

Utkastets § 3 åpner for administrativ justering av satsene uten forhåndsvarsel ved endringer i deflator, maksimalpris, kommunens egen foreldrebetaling og lov eller forskrift, med henvisning til forvaltningsloven § 37 fjerde ledd bokstav c. Unntaket forutsetter en konkret vurdering av om forhåndsvarsling er åpenbart unødvendig når endringen skal gjøres, og kan ikke gis som generell fullmakt på forhånd. En endret forskrift kan ikke påberopes overfor den enkelte før den er vedtatt og deretter kunngjort i Norsk Lovtidend, jf. forvaltningsloven §§ 38 første ledd bokstav c og 39. Justering for endelig deflator og maksimalpris kan følge direkte av forskriften og vises i enkeltvedtaket, mens øvrige endringer skjer etter høring, jf. modellforskriften §§ 6 og 8. Endelig deflator fra statsbudsjettet bør legges inn før vedtak, og forskriften skal fastsettes innen **30. november 2026**, jf. finansieringsforskriften § 27.

Utkastets § 4 viser til veileder fra KS og PBL, som ikke er en rettskilde. Kravene til dokumentasjon bør stå i forskriften selv, jf. modellforskriften § 9. Utkastets § 5 fastslår at tilskuddet fastsettes ved enkeltvedtak, uten krav til innhold. Vedtaket bør vise hvordan satsene er anvendt for hver tilskuddsdel og opplyse om innsyn og klage, jf. barnehageloven § 12, finansieringsforskriften § 22 og modellforskriften § 10.

Pensjonstilskudd og eiendomstilskudd

Kommunen skal fatte enkeltvedtak om valg av prosentsats og om hva pensjonstilskuddet vil utgjøre per årsverk innen **31. oktober 2026**, jf. finansieringsforskriften § 1 andre og tredje ledd. Fristen gjelder uavhengig av overgangsfristen for forskriften. Beregningsmodellen som følger høringen, beskriver satsene etter ordningstype, med innskuddspensjon på sats A og B og ytelses- og hybridordninger på sats C. Utdanningsdirektoratet konkluderer i tolkningsuttalelse 1. juli 2026 (ref. 2026/516):

> *«Valg av pensjonssats skal bygge på en individuell vurdering av pensjonsvilkårene i den enkelte avtale uavhengig av om avtalen er en innskuddspensjonsordning, hybridordning eller ytelsesordning.»*

Etter direktoratet kan en innskuddsordning med sparesats 7 prosent, AFP og lav egenandel høre hjemme på høyeste sats. Vi ber om at modellforskriften § 7 om innplassering etter dokumenterte vilkår tas inn i forskriften. Bjørketun barnehage er oppført i vedlegg I til finansieringsforskriften og omfattes av særregelen i § 16 for historiske forpliktelser til offentlig tjenestepensjon. Forskriften bør regulere saksbehandlingen ved krav etter §§ 15 og 16, og vedtak om eiendomstilskudd bør vise anvendt nasjonal sats og grunnlaget for den, jf. § 13.

Forskriften om rapportering av barn og utbetaling

Store aktivitetsendringer skal gi ny beregning. Utkastets § 5 sier at det vurderes i hvert enkelt tilfelle om en aktivitetsendring utløser endring i tilskuddet. Etter finansieringsforskriften § 5 femte ledd skal kommunen beregne tilskuddet på nytt når barnehagen rapporterer store endringer i antall barn eller årsverk. Forskriften bør definere stor aktivitetsendring og fra når nytt tilskudd gjelder.

Tellingen må bygge på barnehagens rapportering. Utkastets § 2 henter barnetallet fra kommunens fagsystem, mens finansieringsforskriften § 3 andre ledd pålegger kommunen å bruke barnehagenes rapportering etter § 5. Forskriften bør gi barnehagen en kontrollfrist før vedtak. Kravet om at barnet må benytte plassen ved telletidspunktet bør presiseres slik at fravær den aktuelle dagen ikke utelukker barnet.

Frister, refusjoner og tilbakebetaling. Fristlisten i utkastets § 3 bør omfatte enkeltvedtaket om pensjonssats innen **31. oktober** og vedtak om eiendomstilskudd. Refusjonene etter §§ 6 og 7 utbetales to ganger i året, og barnehagen forskutterer reduksjonene i opptil seks måneder. Vi ber om månedlig refusjon. Krav om tilbakebetaling etter utkastets § 8 må fremmes som enkeltvedtak etter finansieringsforskriften § 21, med klagerett etter § 22.

Forslag til ordlyd

Beregningsgrunnlag og uttrekk (modellforskriften §§ 3 og 4):

> *«Beregningsgrunnlaget spesifiseres på art- og linjenivå for KOSTRA-funksjon 201 og 221. For indirekte eller sentralt førte kostnader oppgis og dokumenteres fordelingsnøkkelen. For hver utgiftspost kommunen holder utenfor, oppgis beløp, KOSTRA-funksjon og art, kategori, rettslig grunnlag, begrunnelse og eventuell sats for ekstra grunntilskudd. Trekker kommunen inntekter fra, skal kommunen vise hvilke utgifter inntektene knytter seg til. Fradraget kan ikke overstige de faktiske inntektene i regnskapsåret eller de tilhørende utgiftene i grunnlaget. Holder kommunen ordinære driftsutgifter utenfor etter barnehageloven § 19 a andre ledd uten å fastsette tilsvarende sats for ekstra grunntilskudd, skal utgiftene inngå i grunntilskuddet.»*

Avslutning

Vi ber særlig om at tilleggstellingene tas ut, at uttrekk og fradrag dokumenteres linje for linje, og at forskriften bygges på modellforskriften. Gjennomgangen innebærer ingen godkjenning av beregningen og er ikke til hinder for senere innsigelser eller klage.

Vennlig hilsen
NHO Geneo

Torbjørn Sølsnæs
bransjedirektør

Vedlegg:
1. NHO Geneos modellforskrift (oppdatert september 2026)
2. NHO Geneos notat om begrunnelser og hjemmelsvurderinger (oppdatert september 2026)
3. Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelse 1. juli 2026 (ref. 2026/516)